Epistulae (Latin)

Pseudo-Cyprian (3rd century and later)

SermonIndex.net / Church Fathers

Epistulae

Xvi. Epistvlae — I. Donatvs Cvpriano
Credo te retinere, sanctissime Cypriane, quae nobis fuerit apud oratorem garrulitas, unus sensus, una cogitatio, indiuidua lectio. quare non et in diuina lectione ita animis roboramur ? aut non ea semper nobis fuit cogitatio, sicut promittebas, ut simul crederemus ****

Ii. Epistula Cornelii Papae Ad Cvprianvm
Dilectionis tuae non delectabilia et contra fidei regulam scripta suscepi, in quibus nauseas recognoui et uenena sermonum aduersus catholicam per totum orbem diffusam ecclesiam horribilibus a te superseri zizaniis non laudaui. quae peto uelociter tollas ac praedamnes. quod prius quidem te facere oportebat quam in mundo letale uirus aspersum simplicium et innocentium inficeret mentes. non ergo dignum est rebaptizare. ergo eradica et extrica, ut diximus, florulentis sermonibus atque dignis per posteriorem epistolam priora scripta, quae contra catholicam fidem serere censuerunt genimina uiperarum. non enim decet tantae urbis antistitem excellentissimumque doctorem, ut dum putas haeresis baptisma praedamnandum, uerum baptisma sermonibus maculare audeas quae doles contra apostolum scilicet repugnare dicentem: unus Dous, una fides, unum baptisma.

Iii. Cvprianvs Plebi Caetagini Consistenti Aeternam In Domino Salvtem
Gratias quidem agimus Deo patri et Domino Iesu Christo, qui uos adunatos atque in conuenticula restituit. propter quam rem memorauimus et scriptum beatissimorum martyrum atque confessorum uoluimus ad consilium nostrum seruare. iubet desuper maiestas atque spiritus sanctus, cuius in nobis gratia testis est salutaris. nam cum tractaret de traditoribus, iubet tam in euangelio quam in apostolo, tam, in psalmis quam in prophetis et ceteris scripturis: scrutamini. quo scrutato a nobis, inuentis ab iis qui scripturas sanctas tradiderunt non mereri eos congredi consilium nostrum, id est consilium salutare. nemo est enim qui hoc consilium congrediatur * * * non caelestem spectet. ac propterea memorauimus ut ii qui taliter scripturas tractauerunt ad statum plebis et iudicium ab ipsis porrectum * * nec aliqua actio ab ipsis promi, sed nec etiam ad statum sacrificii neque plebis esse proximi: quibus utique iam dudum derelicta plebe nudata altaria, promota sacrificia. merito haec memorantes cum moestitia atque dolore animi profici teste ad Dominum quod debuimus statuere: qui omnes disceptationes et dissensiones et haereses et scandala ausi erant ne ulterius prouocent ad se homines seu minus fide seu scripturis leues sint et lec-

tores, id statuimus atque statuto nostro recedi nolumus, ut si qui tradidit praepositus huic plebi mereantur antistitem administrantem altari ac corpore integro. iis uero iussimus a quibus et sacrificium offerri iubemus. merito praeceptis iis obtemperari debet nec aliud fiet quam statim euangelica uox sincera cata Ioannem loquitur. nolo, inquit, de manibus uestris sacrificia, quia non uenistis ad me cum hostia munda. qui utique hostiam mundam non offert, hostia de manibus eius non ascendit. nam iterum legimus: in principio erat uerbum et uerbum erat apud Deum et Deus erat uerbum. qui per uerbum finctionem finxerint dare res inhabitabiles apud illos seu ueras scripturas sanctas seu finctas qui dat uocem et qui dat desideria proxima, qui utique finget tradere supplebit traditionem. merito negantes uolumus interim ueniam habere confitentes patres. nam qui dicit se scripturas non habere, utique paratus fuit et torqueri, quorum exempla habemus. tertio negauerunt, et sacramentum non tradiderunt. hi autem qui nec interrogati obtulerunt interim usque ad statum consilii laici communicabunt. uerumtamen in statum consilii quod scriptura sancta promouerit secundum sententiam fixam sanctis et amicis Dei suppleri uolumus, cum iam testes et proximi aliquid iam dudum statuerant nostri antecessores. ob quam rem necesse est nos testibus consentire complecti et supplere. opto uos in Domino semper bene ualere. amen. Deo gratias.

Iiii. Cvprianvs Benedicto Et Dilectissimo Parenti Tvrasio In Domino Aeternam Salvtem

Caritatis tuae scripta percepi, quibus animum tuum dolore commotum de filiae dormitione cognoui. non aliud principaliter admiratus sum quam christiani pectoris in te iactatam fuisse uirtutem ut animum flexeris ad dolorem. stupeo murum fidei penetratum uulneribus orbitatis, quem saepire debuerat spes resurrectionis et regni caelestis. numquam spes cum dolore concordat nec fides aliquando sentit quamcumque iacturam. resurgere credimus nostros, et plangimus. quid faceremus, si mori tantummodo sine resurrectione praeciperet Deus? uoluntas eius sola sufficit ad solacium, cui nullum praeponendum scimus affectum. quod dederat tulerat qui creauerat. quis certat alius plangere quod ad tempus acceperat ? commodauerat ut haberes quantocumque tempore uoluisset et cum uellet rursus auferret. nihil abstulit tuum qui recipere dignatus est proprium. creditum suum recipere decuerat creditorem, et nihil aliud decet quam creditori suo gratias agere mutuantem. sic Iob legimus quam sequamur deuotissimam uocem. Dominus, inquit, dedit, Dominus abstulit. sicut Domino placuit, ita factum est. sit nomen Domini benedictum. parum ergo non erat haec sola consolatio contra luctum quod nemo lugere debeat cum aliquid reddiderit alienum, quia fas non erat apud alium retineri quod domino suo fuerat necessarium. additur consolationis alia prouidentia, quae iaculis orbitatis occurrat. gaudere debuimus de saeculo recedentibus, si saeculi contra nos inimicitias sentiremus, et plangimus Domini beneficia qui nouit infirmitati nostrae quod praestat. periclitari uolebat adhuc qui dolet aliquem dormientem, et inter fluctus uitae praesentis uidere cupiebat miseram laborare. ad quid christianam fidelem animam putas intra carcerem mundi remorari debuisse cui totus mundus naufragium est. tantis et talibus tempestatibus uitae tot impugnationes diaboli, tot corporis bella, tot saeculi clades [tot calamitates] euasit. et lacrimas fundis, quasi nes-

cias quid in te ipse cotidie patiaris. propter quod Dominus sic admonet apostolos suos dicens: si me dilexissetis, gauderetis, quoniam uado ad patrem. plane mortuum Lazarum fleuit, sed non tuis lacrimis. resurrectionis promissor. dolorem docere non poterat, ne fidem perfidiam faceret quam docebat. doluit Lazarum non dormientem, sed potius resurgentem, et flebat quem cogebatur propter saluandos alios [et confundendos incredulos] saeculo . reuocare. hanc uitam dans Dominus ingemiscebat, quam tu doles esse sublatam. contra lacrimas eius pugnant lacrimae tuae, et amor tuus amori eius. eius fletus non habet parem. ille nolebat reddere laboribus quem dilexerat, et tu amare te credis cui laborum uolebas adhuc restare tormenta. ceterum si putes eum mortuum Lazarum doluisse, ante non permisisset exire qui repellere poterat mortem, aut certe non fleret qui mortuum resuscitare postmodum habuerat potestatem. unde apparet sola eum causa fuisse commotum quod ad hostilem uitam carissimum suum reuocare denuo propter credituros aliquos uel confundendos incredulos urgebatur. denique sic subsecutus est dicens: ergo, pater, ut credant quoniam tu me misisti. gaude ergo unde ille coactus est flere, ne uidearis dormientum felicitatibus inuidere. ab alieno mundo ad proprium transiuit, transiuit ad Dominum, et de hostili patria ad paternam patriam migrauit, migrauit ad caelum dicente apostolo: scimus, inquit, quoniam si terrena domus nostra huius corporis resoluatur, quod habitationem habemus non manu factam in caelis aeternam. caruit ergo domo quam nec nosse debuerat. caruit malis ciuibus, quorum odia sustinebat, ne adhuc peregrinaretur in terra contraria, sicut apostolus memorat dicens: quamdiu sumus in saeculo peregrinamur a Domino. non nobis ergo debet luctus incumbere, quisquis a peregrinatione redire meruit ad propriam regionem, maxime cum non inanis et uacuus redire noscatur qui christianitatis mercatus est lucrum, propter quod uenit ad mundi commercium. negotium oxplicauit, rediit et Deo debitum soluit. comparauit propter quam descenderat emptionem et ad Dominum regredi properauit, cui offerat mercem, ut comparatae mercis tam securitatem capiat quam honorem. et ego, inquies, nulla promissionum caelestium dubitatione conturbor, sed sola separatione morientis aestuans desolatus solacio pii pigneris iactor. excusatio est haec, benedicte, sine dubio fragilitatis humanae, quae patrocinari non potest diffidentiae. si enim desolationem ferre homines non ualerent, numquam prorsus a se sua pignera dimisissent. destitutos se a morientibus conqueruntur et uiuos filios aut propter litteras aut propter honores ant propter negotia peregrinis regionibus credunt, et gaudent totam uitam sine affectibus commorari, dummodo capiant quod cupiunt de suis pigneribus adipisci. et utad palatia pergant peregrinantur, ad studia dignitatis nauigant acquirenda uel ad causas patrimonii aliquas explicandas per labores et pericula proficiscentes omnes impellunt, nec secum uacare quos diligunt patiuntur. et ut ad palatia caeli, ad studia Christi, ad honorem uitae perpetuae, ad patrimonium possessionis aeternae cum securitate ualeant peruenire, nemo filios suos libenter a se gratulatur abscedere. propter incerta per incerta filium uel fratrem uel parentem peregrinari unusquisque compellit, et propter certa per certa suorum aliquem proficisci nullus admittit. ad comparanda peccata gaudent tam parentes a filiis quam filii a parentibus prouocante diabolo separari, ad indulgentiam percipiendam nolunt ab inuicem Deo uocante discerni, ut appareat non pro ratione nostra nos dolere quemcumque uidemur amittere, sed indicium magis ostendere diffidentiae, qui non sustinemus nostrorum profectiones ad Dominum, quo-

rum peregrinationes in saeculo gratulamur. quia credimus mundi lucris, toleramus diuisa, nostri corporis membra. si credimus Dei promissis, post abscessionem nostrorum nihil aliud quam gratias debuerint resonare nostri pectoris gaudia. mihi crede, semper in omnibus incredulitas moeret, et sicut non potest fides nosse quod doleat, sic diffidentia sola doloribus tenetur ancilla. nam si dormientes dicimus, dormientes utique credere debemus et non mortuos, sed requiescentes interim secundum uocem Domini fideliter loquentis: omnis, inquit, qui credit in me, licet moriatur, uiuet. si tibi medicus hoc promitteret quisquam, nullam sine dubio promissioni eius negare poteras omnino laetitiam: nunc quia Christus fabricator et resuscitator promittit, non times plangere, ut fideliorem Christo pariter et potentiorem medicum uidearis in promissionibus iudicare. sed destitutam, dicis, doleo senectutem, qui debueram meos liberos potius antecedere, ne in laboribus remanerem. quando de spiritalibus bonis quodcumque tractatur, nihil est de carnalibus omnino ante oculos reponendum. ego tibi melius profiteor euenisse, qui non carnalem sed spiritalem circa te considero felicitatem. tu te dicis de alicuius pigneris tui obitu in senectute confectum. ego contra comprobo subleuatum. senectuti tuae amputauit magis Dominus sollicitudinem quae te torquebat de uiua filia ne periret. melius utique nunc mortuam saeculo credis esse apud Deum uiuam quam uiuam saeculo doleres forsitan apud Dominum mortuam. gaude tibi quod filiam christianam mereberis sequi quam secutus in caelo gaudeas rursus amplecti. non te deseruit, sed praecessit : et ne doleret excedentem patrem suscipere festinauit. non amisisti nutrimenta tua. si luctus horrueris et senex obtulisse pignus tuum Domino deputare poteris t, secundum uotum post Abraham, si non potes primum, ut quod ille non trepidauit offerre tu saltem uidearis de sublato gaudere. ab illo Dominus postulauit, a te tulit. ille iussioni paruit, tu uoluntati consenti. illum per illicitam legem naturae [quem Dominus] probauit sibi deuotum, te saltem per licitam condicionem mortalitatis annotet religiosum. nam si nec uoluntate nec necessitate compelleris deuotionis Domino aliquid exhibere, in qua parte christianum te poteris approbare ? erubescat incredulitas nostra nec cum gentilibus **, si Deo uult esse subiecta. communis est nobis cum illis exitus mortis et dolores illorum superamus doloribus nostris. quid ageremus si peculiare aliquid exigeretur a nobis? quid quod ad dedecus nostrum? gentiles dolores saepe contemnunt, cum non ad promissa caelestia sed ad poenas tartari rapiantur. et nos plangimus euntes ad caelum. consideret christianus talis quid deinceps mereatur qui nec imitari contendit exempla sanctorum nec contemptum habere gentilium. illi luctus desperando despiciunt, et nos sperando despicere non conamur. denique uendere liberos saepe non dubitant, ut uiuos, quod peius est, spernant. et nos nec defunctorum obitus subleuant, sublatos captiuitati et libertate donatos uolumus * *. illi seruire filios suos intrepide mortalibus tradunt et nos Deo nostros simul et suos liberos liberandos dimittere sacrilega mente cunctamur, quasi tutius apud homines iudicetur magis quam penes Deum comdemnari aliquem filiorum. pudendum nescio quid christiani apud gentiles opprobrium, quibus peiores sine dubio iudicantur quos pares habere non dicam meliores fuerat criminosum. christiani nolunt uel gratulatione suos deducere ad bona, gentiles tradere non cunctantur ad mala. postremo uel cum ipsa felicitate nostrorum morientium cogamur animum flectere, ne desideriis eorum desideria nostra incipiant repugnare. laetantur ipsi qui exeunt uenientes ad requiem. laetemur

et nos cum ipsis, saltem computantes nostrorum exeuntium beatitudinem. esto religiosus uel uoto eius qui euasit, si non potes tuo, et exsulta quia placuisse cognoscis participem toi sanguinis Christo, maxime quod uel de occasione debeas tolerare Domini uoluntatem, cui non potes contradicere. et cum sit omnibus , communis hic casus, uanus dolor est, qui nec primus uidetur esse nec solus. sed dicis: nullus me de mea desolatione mentis angor exulcerat, sed pro delictis paruuli morientis humanitatis affectus impulsat. nec hoc licet commouere animum christianum, ne contra Christi imperia reluctetur. quid interest quandocumque et qualescumque filios dimisisse, quos iubeamur a Domino pro causa deuotionis odisse. melius nunc saluam animam suam moriens dereliquit in pace, ne in persecutione dimittere cum suo interitu non ualeret. ipse illis auxiliatur in mundo, quorum mater habitat in caelo, et qui matri subuenit et filiis pro certo succurrit. postremo uide si debeat aliquid dolori concedi, ubi sine aliquo remedio potest animus fatigari. sapienter debet dolere qui dolet ne perdat sine causa quod dolet. nunc autem contra luctum sumenda sunt arma, ut spes nostra possit habere uictoriam. principaliter quod Dominus uoluit suscipere gratulemur. deinde quia hoc omnibus in mundo commune, additur priuatum peculiare nostrum quod ad requiem deuocamur. sequitur consummatio omnium gaudiorum, quod in resurrectione inuicem nobis Domino reformante reddemur, quod apostolus pollicetur: nolumus igitur ignorare uos, fratres, de dormientibus ut non contristemini sicut et ceteri qui non spem habent. si enim credimus quia Iesu mortuus est et resurrexit, sic et , Dominus eos qui dormierunt per Iesum adducet cum illo. haec tibi, benedicte, pro caritate communi transmisi. ceterum scio te alios consolari. tunc se orbitas non inueniet penetrabilem, si alios contra illam non cessetis armare. opto te, frater carissime, semper bene ualere et nostri meminisse.

Source. Latin text from the Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum (CSEL) collection of the Open Greek and Latin project (digital edition of ***S. Thasci Caecili Cypriani Opera omnia*** edited by Wilhelm von Hartel (Vienna, Gerold: 1871) Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum 3.3), encoded in EpiDoc TEI XML. Digitised and corrected by the Open Greek and Latin team (University of Leipzig and partners); the text is taken from the printed edition by OCR with correction, so some errors may remain. SermonIndex has only divided it into short sections for reading; the critical notes, margin notes and apparatus of the printed edition are not shown here but are kept in the XML download.

Licence. Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0). You may share and adapt this text if you credit the Open Greek and Latin project and release your version under the same licence.